

PRZYKŁADOWA PEŁNA ODPOWIEDŹ

Normy społeczne – ograniczają człowieka czy porządkują życie? Omów zagadnienie na podstawie *Tanga* Sławomira Mrożka. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst.

LEKTURA BAZOWA

Sławomir Mrożek, *Tango*

EPOKA

Literatura współczesna

CZAS WYPOWIEDZI

ok. 3 min

OPRACOWANIE

nauczyciele Odrabiamy

ZESKANUJ TELEFONEM ALBO KLIKNIJ

Kursy maturalne

Pakiet 10 kursów do matury 2027 od Odrabiamy.pl.

Przećwicz to pytanie

Darmowy symulator matury ustnej. Ocena wg kryteriów CKE.

Posłuchaj

Darmowy kurs z opracowaniem pytań jawnych 2027.

JAK Z TEGO KORZYSTAĆ

To gotowa wypowiedź, taka jak na egzaminie. Etykiety na marginesie pokazują, z jakich kroków się składa. Nie ucz się jej na pamięć: zbuduj własną według tego samego planu, a potem sprawdź się w symulatorze (kod QR „Przećwicz to pytanie” wyżej).

TEZA

wstęp, który od razu mówi, co będziesz udowadniać

Na pytanie z tematu trudno jednoznacznie odpowiedzieć. Przecież tak naprawdę każdy człowiek marzy o nieograniczonej swobodzie, choć wielu pewnie nie zdaje sobie sprawy, z czym to może się wiązać. Dlatego myślę, że jedyną słuszną odpowiedzią jest: „to zależy”, ponieważ normy społeczne do pewnego stopnia porządkują życie człowieka, jednak - w skrajnych przypadkach - mogą nawet zahamować potencjał jednostki i ją zniewolić.

Z LEKTURY

sceny i postacie z
lektury bazowej
omówione pod tezę

Tango Sławomira Mrożka pokazuje nam środowisko pozbawione norm i zasad. W domu panował chaos - zarówno jeśli chodzi o przedmioty, jak i zachowania bohaterów. Rzeczy nie znajdowały się na swoich miejscach, czego przykładem jest m.in. dziecięcy wózek Artura, który wciąż stał w salonie, choć od dwudziestu lat nikt go nie używał. Najbardziej zaskakująca jest jednak swoboda obyczajowa panująca w rodzinie. Eleonora jawnie zdradzała męża z ordynarnym Edkiem, a Stomil nie wydawał się tym szczególnie przejęty. Matka Eleonory, Eugenia, zachowywała się z kolei jak nastolatka, a nie kobieta w podeszłym wieku. Nosila suknię z trenem i trampki, używała wulgarnych słów i całymi dniami grała w karty z Eugeniuszem i Edkiem.

Warto zauważyć, że w tym domu wszystko było na opak - w zasadzie żaden z domowników nie zachowywał się stosownie do swojej pozycji społecznej. Dziwne były też wymagania rodziców wobec Artura. Nie podobało im się, że chłopak studiował medycynę i filozofię. Woleli raczej, żeby został wyzwolonym artystą. Artur z kolei nie mógł znieść zachowania domowników. Zamiast chaosu wołałby porządek i tradycję. Dlatego też próbował narzucić domownikom rygor, choć przecież sam należał do nowego pokolenia, które zwykle kojarzy się z buntem i pragnieniem wolności. Chłopak pragnął przywrócić tradycyjne zasady, żeby mieć się wobec czego buntować. Szukał ideału, który mógłby zaszczerpić u członków rodziny, a w końcu uświadomił sobie, że jedyną szansą na zaprowadzenie porządku jest użycie siły.

Próba Artura skończyła się jednak klęską, a władzę nad rodziną przejął... Edek. Rządy prostackiego i ordynarnego mężczyzny mogą symbolizować totalitaryzm. Mrozek pokazuje w ten sposób, że społeczeństwo pozbawione norm jest słabe i podatne na niebezpieczne wpływy. Można odnieść to do powojennej sytuacji w Polsce, w której władzę totalitarną sprawowali sowioci. W utworze kryje się więc diagnoza społeczna. Autorowi nie chodzi jednak o to, żeby bezrefleksyjnie powielać przestarzałe wzorce, lecz by pielęgnować pewne ponadczasowe i trwałe wartości, które umacniają społeczeństwo i je chronią.

KONTEKST

drugi tekst lub zjawisko,
zestawione z lekturą

Sytuację odwrotną do tej opisanej w *Tangu* przedstawia powieść *Rok 1984* George'a Orwella. W tym utworze życie bohaterów było podporządkowane bardzo restrykcyjnym zasadom. Oceania to państwo totalitarne, w którym restrykcje miały całkowicie stłamsić obywateli i sprawić, że nigdy masowo nie zbuntują się przeciwko systemowi. Ludzie nie mogli zdobywać rzetelnej wiedzy, ponieważ ogólnodostępne informacje były na bieżąco fałszowane. Władze ograniczały także inne

sfery życia człowieka, np. związki uczuciowe. W tym utworze normy społeczne odbierały jednostkom wolność, sprawiając, że te nie mogły realizować podstawowych potrzeb.

WNIOSEK

spięcie obu części i
odpowiedź na pytanie

Tango Sławomira Mrożka i *Rok 1984* George'a Orwella pokazują dwie skrajnie różne rzeczywistości. W dziele polskiego dramaturga widać świat bez zasad, który ostatecznie właśnie z tego powodu upada. Dystopijna powieść George'a Orwella udowadnia z kolei, że w państwie totalitarnym normy społeczne mogą być jednym z narzędzi kontroli. Wynika stąd, że pewne zasady służą porządkowaniu życia społecznego, choć muszą one respektować podstawowe prawa jednostki. Nie mogą ograniczać rozwoju czy uniemożliwiać zaspokojenia innych podstawowych potrzeb.